

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до статті 111-1 Кримінального кодексу України щодо
вдосконалення відповідальності за колабораційну діяльність»
(реєстр. № 8301-1 від 05.01.2023 р.)
та проекту Закону України
«Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо уточнення
відповідальності за деякі види кримінальних правопорушень на тимчасово
окупованих територіях»
*(реєстр. № 8301-2 від 09.01.2023 р.)**

Законопроекти розроблені з метою удосконалення відповідальності за колабораційну діяльність та суміжні кримінальні правопорушення, розширення переліку санкцій статті 111-1 Кримінального кодексу України (далі – КК України).

Визнаючи необхідність удосконалення окремих аспектів кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність, вважаємо за доцільне зазначити таке.

1. З огляду на законодавче визначення поняття мети покарання (частини 2, 3 статті 50 КК України) і необхідність дотримання балансу між метою застосовуваного до окремої особи покарання та інтересами держави, заслуговує на підтримку пропозиція щодо передбачення в санкціях частин першої та другої статті 111-1 КК України (проект № 8301-2) та частини першої статті 436-2 КК України (проект № 8301-1) штрафу як основного виду покарання та запровадження альтернативності існуючих додаткових покарань.

2. Пропозиція законодавчо закріпити вичерпний перелік форм сприяння здійсненню збройної агресії проти України, встановленню та утвердженню тимчасової окупації частини території України (частина 3 статті 111-1 КК України, проект № 8301-2) та видів господарської діяльності, яка може бути оцінена як колабораційна (частина 4 статті 111-1, проект № 8301-2) є проявом надмірної деталізації підстав кримінальної відповідальності.

3. Розуміння поняття «державної зради» як діяння, умисно вчиненого громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України (частина 1 статті 111 КК України), ставить під сумнів доцільність пропозиції про запровадження додаткових підстав звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду (проект № 8301-2). Зокрема, пропонується звільняти від кримінальної відповідальності «громадянина України, який незаконно (примусово) призваний до збройних сил держави-окупанта або незаконних збройних формувань на тимчасово окупованих територіях України, та добровільно здався в полон збройним силам, правоохоронним органам або іншим військовим формуванням України»

(частина 4 статті 111 КК України, проект № 8301-2). Ототожнення у частині 4 статті 111 КК України (проект 8301-2) відмінних за змістом понять «незаконно», «примусово» ускладнює розуміння пропонуваних підстав звільнення від відповідальності та є юридично некоректним.

Загалом підстави звільнення від відповідальності за державну зраду належним чином врегульовано в частині 3 статті 111 КК України, основними умовами цього є «невчинення ніяких дій на виконання злочинного завдання іноземної держави, іноземної організації або їх представників і добровільна заява органам державної влади про свій зв'язок з ними».

4. Задля забезпечення комплексного підходу до удосконалення норм кримінального закону та з огляду на тотожність предмета правового регулювання подані законопроекти доцільно розглядати одночасно із законопроектами: «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо удосконалення відповідальності за колабораційну діяльність та суміжні кримінальні правопорушення» (реєстр. № 7570 від 20.07.2022); «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо удосконалення відповідальності за колабораційну діяльність» (реєстр. № 7647 від 08.08.2022); «Про внесення змін до статті 111-1 Кримінального кодексу України щодо удосконалення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність» (реєстр. № 8077 від 26.09.2022).

***Дослідницька служба
Верховної Ради України***

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*